

Език на Сафо и Алкей

Докато творбите на Сафо формално могат да бъдат разделени на две групи - чисто лесбоски диалект (без чужди примеси) и поеми следващи епически образци то Алкей е единен - епическите черти са спорадични

Основни т.е.най- (ама само *най*) отличаващи го от атическия диалект чертки

1. Псилозис т.е. *загубване (или по-скоро приемане “загубата” т.е. игнорирането) на аспирацията на началната гласна*

2. Баритонезис - *отдръпване на ударението към началото на думата*

3. Гласни -

а. запазване на исконно(и.е.) $a = \alpha$, което в ЙА преминава в η

б. $o = \alpha$ в атически

в. $oi = ou$ в окончание на *причастие за ж.р., д.зал.*

ποικίλο-θρονος 2 *седащ на украсен престол (’Αφροδίτη Sappho).*

δόλος ὁ 1) *примамка (ἰχθύσι δόλον κατὰ εἶδατα βάλλειν Hom.); 2) капан (τεῦξαι δόλον Hom.; ξύλινος δ., ἦν παγίδα καλέουσι Batr.; δ. δονακόεις Anth.); 3) pl. хитрост, коварство Hom., Aesch. etc.: δόλω, δόλοις, ἐκ δόλου и ἐν δόλω Soph., σὺν δόλω Soph., Eur. и μετὰ δόλου Isocr. с хитрост*

δоло-πλόκος 2 *плеящ измама т. е. лукав*

δολόπλοκε - *новоизкована дума вероятно заета от Теогнид 1386*

последвана в 1388 както тук от δάμνα θύμον

λίσομαι и λίτομαι (fut. λίσσομαι, aor. 1 ἐλίσάμην - ep. ἐλλισάμην, aor. 2 ἐλῖτόμην, opt.

λιτοίμην, inf. λιτέσθαι) настойчиво умолявам (τινα Hom., Soph. etc.): λ. τιнос и ὑπέρ τιнос Hom. или πρὸς τιнос Pind., Soph. заклинам (умолявам) в. името на ; λ. θάνατον Hom.

призовавам смъртта; λ. τινά τι Hom. измолвам от н. нещо

ἄση ,ή (ἄσώδης 2 , ἄσηρός 3)

присъщи за речник на трактати по медицина – смята се, че изразяват физическа неразположеност, гадене, повдигане (при бременност - Аристотел) В поезията ἄση и ἄσάω са редки липсват в епос, Пиндар, Бакхилид или атическа драма (изключение Еврипид Медея

*245). Срещат се в лезбоска лирика, където явно отбелязват ушевна неразположеност - притеснение объркване
Значението вLSJ - копнеж желание- за Сафо 96.17 е малко вероятно да се приложи тук.*

Свидетелствата не достигат да различим ἄση от ἀνία, но вероятно второто е по-силна болка.

Множественото число вероятно имплицира, че това изживяване **не е единствено**, т.е. за първи път.

δαμάζω, δαμάω, δαμνάω и δάμνημι, *εол. δαμάσδω тж. med.* 1) приучвам на ярем, укротявам (φῦλα πόντου χθονίων τε παιδεύματα Eur.); (за коне др.) обяздвам (ψαλίοις πόλους Eur.; ἵππους ἐκ νέων Xen.; *med.* ἡμιόνους Hom.; ἵπποι δαμαζόμενοι Plut.): ἄλγιστος δαμάσασθαι Hom. крайно трудно опитомяван 2) подчинявам, укротявам (Ἀχαιοὺς)

Ἰαίω (ᾱ и ᾶ; *само praes. и impf.* ἴϊον с ᾱ) 1) чувамъ (τι и тινός Hom., Trag.): οὐκ αἴεις, ἃ φησὶ θεά; Hom. нима не чуваш, какво говори богинята?; πρὶν ἂν τῶν ἡμετέρων αἴης μύθων Soph. прежде, чем услышишь наши слова; 2) виждам, забелязвам, зная Hom., Soph.; 3) слушам, подчинявам се (πληγῆς Hom.; τοῦ ἄνακτος Aesch.; πατρός Arph.).

молитва и лирика

култ и традиция срещу лично (субективно - ?), интимно традиционна култова песен - библиография- ?

1. **Обръщението** към богинята е **директно** (в Омирови химни е в 3 л.)
2. прилагателните ποικιλόθρον, ἀθάνατ' δολόπλοκε, имат **САМО формата но не и съдържанието** на култовите епитети, като самото натрупване на прилагателни е друга отличителна черта за този стил

сравни с

Ζεῦ κύδιστε μέγιστε κελαινεφές αἰθέρι ναίων
μὴ πρὶν ἐπ' ἠέλιον δῦναι καὶ ἐπὶ κνέφας ἐλθεῖν

Омир II.412

κύδος , εος τό - *епическо* - слава (от битка)

в трагедия – да, в комедия – иронично,- никога в атическа

проза

κύδρος 3 - *в Омир само ж.р. епитете на Хера*

в Ксенофонт и за кон – κυδρῶς τῆ σχήματι φέρεται

κυδρότερος *среща се в лирика*

не се среща в трагедия

но два пъти в Ксенофонт , също в Полибий κυδερόστερος

κυδάλιμος 3 - *в Омир епитет на Хермес на герои*

Агамемнон, Ахил, Евримах

също за народ, сърце, лъв

κύδιστος 3 - *Омир за Зевс и Агамемнон Хера, Лето*

в трагедия – κυδίων

κελαινεφές - *Ομιров epithet на Зевс* - почернял от облаци
2. *γενерализирано* - тъмен – αἶμα - Ил.
черен - *за почва* – Πινдар

3. *παῖ Διός* - *посочване на генеалогия* друга характеристика на обръщението в
молитвата - *многобројни примери*
в Омир - *κέκλυθι νῦν καὶ ἐμεῖο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη*

- Алкей *Απολλο ,παῖ μεγάλω Δίος*

4. *αἶ ποτα κα τέροτα* - *εἴ ποτὲ καὶ τὲ ἑτέρωτε* - признателност - чрез напомняне
за
придишен отклик на молба

Омир - *εἴ ποτε μοι παρέστης ... νῦν αὖτε
εἴ ποτε τοι κατὰ πίονα μηρία ἔκηα
τόδε μοι κρήνον ἐέλδωρ*

Πινдар- *Isthmia Ode 6.*

*Ἐἴ ποτ' ἐμᾶν, ὦ Ζεῦ πάτερ,
θυμῷ θέλων ἀρᾶν ἄκουσας,
νῦν σε, νῦν εὐχαῖς ὑπὸ θεσπεσίαις
λίσσομαι παῖδα θρασὺν ἐξ Ἐριβοίας*

Илиада 10 284

*Δεύτερος ἀδ' ἤρᾶτο βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης·
κέκλυθι νῦν καὶ ἐμεῖο Διὸς τέκος Ἀτρυτώνη·
σπεῖό μοι ὡς ὅτε πατρὶ ἄμ' ἔσπεο Τυδέϊ δίῳ*

*ἐς Θήβας, ὅτε τε πρὸ Ἀχαιῶν ἄγγελος ἦει.
ἤρᾶτο измоли
βοὴν *късно* молитва
σπεῖό *grotto* пещера*

10 –290

*σὺν σοὶ δίᾳ θεά, ὅτε οἱ πρόφρασσα παρέστης.
ὡς νῦν μοι ἐθέλουσα παρίσταο καί με φύλασσε.
σοὶ δ' αὖ ἐγὼ ῥέξω βοῦν ἦνιν εὐρυμέτωπον
ἀδμήτην, ἦν οὐ πω ὑπὸ ζυγὸν ἤγαγεν ἀνήρ·
τήν τοι ἐγὼ ῥέξω χρυσὸν κέρασιν περιχεύας.
ᾠς ἔφραν εὐχόμενοι, τῶν δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη.*

*πρόφρασσα *er fet* πρόφρων* - милостив , *загриженht*
βοῦν ἦνιν- *epithet на крава с неизяснено значение – едногодишна?*
еднорожбена ? – ἔνος
ἀδμης безбрачен
*ἀδμήτος *poet* – несломен непокорен*

Илиада V.115

ᾠς ἄρ' ἔφη, Σθένελος δὲ καθ' ἵππων ἄλτο χαμᾶζε,
πὰρ δὲ στάς βέλος ὠκὺ διαμπερὲς ἐξέρυσ' ὤμου·
αἶμα δ' ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος.
δὴ τότε' ἔπειτ' ἠρᾶτο βοῆν ἀγαθὸς Διομήδης·
κλῦθί μευ αἰγιόχοιο Διὸς τέκος Ἄτρυτώνη,
εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης
δηΐω ἐν πολέμῳ, νῦν αὖτ' ἐμὲ φίλαι Ἀθήνη·
ἕδος δέ τέ μ' ἄνδρα ἐλεῖν καὶ ἐς ὄρμην ἔγχεος ἐλθεῖν
ὅς μ' ἔβαλε φθάμενος καὶ ἐπεύχεται, οὐδέ με φησι
δηρὸν ἔτ' ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος ἠελίοιο.

ᾠς ἔφατ' εὐχόμενος· τοῦ δ' ἔκλυε Παλλὰς Ἀθήνη,

ἀνηκόντιζε –втурна се , стрелна се

φίλαι 2 imp aor med φίλεω в молба φίλω σε I pray , моля те

φθάμενος part aor of φθάνω стигам сварвам

δηρὸς α ον cf δην - твърде дълго

δηρὸν (sc χρόνον) – за дълго